

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XIV.

V Celovcu, 20. sušca 1895.

Štev. 8.

Koroško deželno gospodarstvo.

V 25. seji letošnjega zasedanja deželnega zbora je liberalni poslanec dr. Luggin osvetlil denarno stanje koroške dežele ter nam razkril prav žalostno podobo. Šlo se je namreč za vprašanje, ali bo dežela zamogla državi povrniti dolg v tistem času, kakor je obljubila leta 1882. Finančni ali denarni odsek deželnega zbora je tega mnenja, da jej to ne bo mogoče, torej je stavil nasvet, naj se vlada naprosi, da se obrok za povračanje dolga podaljša. Ta predlog je utemeljeval poročevalec dr. Luggin na kratko tako:

„Dežela si je od države izposodila za podporo poplavljenecem 40.000, za ravnanje Zile 300.000, za podporo po vremenskih neizgodbah 141.000, za ravnanje Zile vdrugič 108.000 gld. Ta dolg je voljna povrniti v obljubljenih obrokih. Nadalje je pa državi še dolžna 222.222 gld. za ravnanje Drave in 1.542.042 gld. za zemljiško odvezo. Za ta dva dolga mora pa prositi podaljšanja obrokov. Vlada je pri volji, da se jej vrne dolg za Dravo v 10. letih, počenši z letom 1897; zemljiško odvezo hoče pa v desetih letih počenši z letom 1907. plačano imeti; tega pa dežela ne zmore. Ne bilo bi lepo in pošteno, ko bi mi kaj obljubili, kar spolniti ne moremo. Do zdaj smo pobirali 14% doklade za zemljiško odvezo in 46% za deželne potrebščine. Proračun za l. 1895. nam kaže 71.000 gld. primanjkleja, čeravno smo še nekaj gotovine imeli in jo porabili. Doklada se bo morala tedaj od 46% na 51% povišati. In pristaviti je še treba, da letošnji proračun nema nobenih izvanrednih izdajkov, stroški letošnjega proračuna se bodo vsako leto ponovili. Vrh tega treba je v račun vzeti, da je deželni zbor sklenil, prodati zadolžnice domestikalnega zaklada, da se dobi gotovina za zidanje bolnišnice in krajevnih železnic. Ker pa tega zaklada več ne bo, odpadejo zanj tudi obresti, ki smo jih do zdaj od obligacij (zadolžnic) tega zaklada dobivali. Z letom 1897. nam odpade tudi državni donesek 30.000 gld. in posledica bo zopetno povišanje deželne doklade za 2%. V tem zasedanju so se zboljšale učiteljske plače za 18.000 gld. Nadalje se bo pokazala potreba (?), razširjati šole in pomnožiti številu učiteljev (!); tudi bo treba ustanoviti več meščanskih šol (naj si jih mestjani sami

ustanovijo in plačajo! — op. ured.); vsled vsega tega se bodo povišale tudi pokojnine za učitelje in učiteljice, šolski stroški se pomnožijo spet za 12.000 s prejšnjimi 18.000 je vkup 30.000 gld., torej spet povišanje deželne doklade za 2%. Nadalje se bodo pomnožili stroški za bolnišnico, ker bo treba več zdravnikov in postrežnic. Tu bo spet povečanih stroškov za 30.000 gld. ali 2% doklade. Vsi tu našteti in že sklenjeni stroški nam bodo pojedli 11% od tistih 14%, ki jih dobimo za zemljiško odvezo; za plačanje dolgov, zlasti zemljiške odveze same, nam torej ostane le 3%. Če tedaj deželne doklade povišamo na 60%, še ne bomo izhajali. Vlada menda misli, da naša dežela nema dolgov, pa ne prevdari, da smo za blaznico, za bolnišnico in krajevne železnice vzeli 912.312 gld. iz domestikalnega zaklada, in da bo treba ta denar povrniti. Tudi zgubimo obresti od tega zaklada, ki ga več ne bo, odpade nam s tem 59.160 gld. letnega dohodka, katerega bo treba spet s povišanjem deželne doklade nadomestiti. Da dežela ne tirja obrestij za dolg pri domestikalnem zakladu, s tem nam nič ni pomagano, ker zgubimo obresti, ki smo jih do zdaj dobivali iz tega zaklada; nismo torej nič na boljšem, kakor če bi si bili denar kje drugje izposodili. Tudi bi nam nič ne koristilo, ko bi velik dolg naredili in poplačali vse deželne dolgove, kajti potem bi bilo treba plačevati obresti od tega dolga. Zatorej nam ne preostaja drugega, ko vlado prositi, da nam podaljša obroke za povračanje dolga. Denarno ministerstvo hoče, naj plačamo veliki dolg za zemljiško odvezo, 1.542.042 gld., v desetih letih od 1907 do 1916, tako da bi prišlo na vsako leto 154.204 gld. To bi bilo pa prehudo; za to mi predlagamo in prosimo, naj se nam dá časa 30 let, od 1907 do 1936, in sicer tako, da plačamo v letih 1907—1909 po 20.000, 1910—1915 po 35.000, 1916—1936 po 60.573 gld. na leto. Ko smo leta 1882. obljubili, tako plačevati, kakor vlada želi, nismo vedeli, da bo prišla velika povodenj in za njo ravnanje Drave, Zile in hudournikov; zato smo zdaj opravičeni prositi, da se pogodba preuredi.

Opozoriti vas moram pa še na druge stroške, ki nas čakajo: za ravnanje Gline bo treba doplačati še 70.000 gld.; nameravane meščanske šole bodo mnogo denarja pojedle; po vseh dolinah zahtevajo krajevnih železnic, in dežela se tem klicom ne bo mogla čisto odtegniti; stroški za ceste in

ravnanje hudournikov ne bodo nikoli prenehali; tudi hipotečna banka, ki smo jo že sklenili, nas bo stala lep denar.

Naše žalostne gospodarske razmere nam ne dajo upanja, da bi prebivalci te dežele utegnili bogatejši postati in večja davčna bremena prenašati. Kmet je v stiskah in si želi olajšanja pri davkih, ne pa oteženja. Tudi rokodelstvo in obrtnija pešata in ni videti nade do boljših časov. Iz teh vzrokov priporočam predlog denarnega odseka.“

* * *

Taka je bila dr. Lugginova slika koroškega gospodarstva, in priznati moramo, da je resnična, in da dr. Luggin v ničem ni skušal, postaviti jo v boljšo luč ali pa izgovarjati svojo stranko, ki je tako slabo gospodarila. Nasprotno pa tudi z nobeno besedo ni grajal postopanja liberalne večine deželnega zbora. Namesto njega hočemo mi to storiti:

1. Čemu se je bilo treba pri Dravi in Zili tako zaleteti? Nekaj močnih jezov bi bilo malo denarja stalo in bi bilo morda več stanovitne vrednosti. Tako se je potrosilo za Dravo dva milijona, za Zilo pa tudi lepa svota, in vendar je bilo vse delo polovičarsko, nezadostno in brez stalne vrednosti. Za popolno in trdno uravnanje Drave na Koroškem bi morda še deset milijonov ne bilo zadosti.

2. Čemu je treba tako velikanske bolnišnice? Ali bi ne bilo bolje, staro Celovsko bolnišnico nekoliko popraviti, po deželi pa na več krajih narediti nekaj manjših bolnišnic, do katerih bi oddaljeni bolniki ne imeli tako daleč, in bi jim bile torej veliko bolj pri rokah in v korist? To bi bilo boljši kup in bolj pripravno za celo deželo. Saj deželna bolnišnica ni samo za Celovec in bližnjo okolico, ampak tudi za oddaljene Kanalce, Belane, Zilane, Motničane, Labudčane, Mežane, Podjunčane itd. Ti oddaljeni Korošci morajo za bolnišnico ravno tako plačevati, kakor Celovčani, pa se je ne poslužijo drugače, kakor v slučaju kake operacije, ktere zdravnik na deželi sam izvršiti noče. Da se je ne poslužijo, je kriva velika oddaljenost od Celovca. Več krajevnih bolnišnic bi bilo bolj na mestu.

3. Ako je dežela tako revna in zadolžena, čemu je treba vedno več učiteljev? Naj se upelje šestletna, poldnevna šola, pa ne bo treba

Hude sanje.

Če se ti kaj sitnega dogodi, kar ti je v glavi nejasno in pri srcu težko, in si vsled tega žalosten, ni čudo, ako se ti v spanju zbudé hudi strahovi. Težkega srca ležem, a nemirno spim. Zadrem-ljem in v sanjah vidim učitelja; prebudim se, spet zadrem-ljem in vidim v sanjah nadučitelja in čez nekoliko časa šolskega načelnika. Resnega obraza, kakor v svesti si svoje dolžnosti, oblasti in pravice, mi očitajo, eden, da sem otrokom šolske knjige v šoli prodajal, drugi da sem se zoper šolske postave pregrešil, ker je šola nemška, in tretji, da hujskam s slovenskimi bukvami in da mi bukev, ktere je učitelj otrokom vzel, ne dajo nazaj. Takih grehov spraševati se nisem bil vajen, tudi ne žaliti koga, zdaj pa na enkrat prej prijazni gospodi moji sod-niki! To me je tlačilo — pa prišel je še hujši strah na me. Moral sem pred Večnega Sodnika. Oči zatisnem, pa se zbudim v večnosti. Morete si misliti moj strah. Kdo pride po me, hudi duh ali angelj? ali sem že obsojen? res mrtev? torej moram pred Sodnika? Nisem še nikoli bil tako zmeden, misliti si nisem upal, kaj bo. Na desno roko se zdaj odpró majhne, ozke duri — oh, ali so v vice ali v pekel ali v nebesa —? S strahom in radoveden vstopim — duri se zapró in srce mi strepetá, pa ko pogledam, ni ničesar, kakor pot, takšna kakor širok most v zraku, in mladenec pred mano, ki mu pa nisem videl v obraz. Ali kakor v sanjah rado pride veliko vkup, tako tudi tu brez pravega reda. Komaj skozi duri stopim in se zavem, zaslišim glasno, živahno razgovarjanje na levi

strani doli nekje. Zazdelo se mi je, da greva pri Fari na Jezeru mimo. Bila je vesela družba, živahno so nekaj odobraval in hvalili nekoga. Eden je rekel: To je lepa zasluga, vredna da jo zapišemo v zlate bukve, in upamo, da Vas zasluženó plačilo in čast doleti. Le srčni bodite, brez strahu zamo-tavajte duhovnikom šteno! Zdj bere časnik po nemško: „S trudom drobijo učitelji slovenskim otrokom nemščino, v 4. razredu, bi človek mislil, smejo oddahniti si v dobri zavesti, da so svoj namen dose-gli, otrokom glavo in jezik po nemško uravnali, in pravi kraj zasukali, pa ta potuhneni novi ka-planček, ne da bi dovoljenja prosil, privleče v šolo — slovenske katekizme in zgodbe sv. pisma, kakor bi iz jasnega strela vdarila v nemški hrast! Ho-čemo vedeti, kdo se sme zoper nas vzdigovati? kdo je gospod?“ Še bolj me prime strah, ko sli-šim, da se moj profesor zgoraj nekje zelo huduje. Bal sem se, da bi me bil zavolj svojeglavnosti, napuha, nepokorščine ali národnosti zatožil. S stra-hom poprašam spremljevalca, ali bi ne smel To-maža Akvinskega za zagovornika naprositi. Kaplan Suhič bi pa mogel povedati, kako je na Koroškem, da Slovencev nimajo vsi radi, sem vzdihnil. Morda se pa usmilijo moje grešne duše, saj sem otrokom in starišem le dobro hotel, trud sem tudi imel za-stonj in veliko bukev sem zastonj dal. Če ste moj angelj varuh, povejte, da sem delil krščanski nauk in zgodbe sv. pisma; in sicer iz dobrega namena, da bi otroci veselje imeli, pa lahko povedali v šoli in domačim pravili, kar berejo; da bi bukev po-magale ljubezen Božjo vnemati in bi se stariši, ki so le slovensko vajeni, spet več zmenili za šolo t. j. za krščanski nauk v šoli. Saj so se stariši

mojih šolarjev tudi od svojih starišev učili. Na-menil sem zagovarjati se in naštet vse, kar sem vedel o sebi dobrega. Hotel sem še vprašati mla-denčá, ki sem ga za angelja imel, ali je pri pre-iskovanji tudi v nebesih nemški uradni jezik, ali imajo učitelji v tem kraju velik upliv, ali so kako pritožbo poslali zoper me, pa bila sva že na onem svetu, na dvorišču pred veliko dvorano in mla-deneč reče: Pridete pred sv. Pavla! pa zgine. In res zagledam nad durmi besede sv. Pavla: „Ali ne veste, da bomo angelje (hudobne duhove) so-dili, koliko bolj posvetne reči?“ (Kor. 6, 3.) Ker je bilo en čas vse tiho, pogledam po dvorani. V kotu zagledam tehtnico sv. Mihaela in police ob stenah. En predalček ima napis: šola, spodaj pisma papežev o šoli. Čudovito se mi olajša vest, ko ne najdem zapisanih ukazov šolskih svetov. „Zdj bo dobro!“ sem vskliknil: „po šolskih ukazih me ne bodo sodili!“ In posvetila se mi je v glavi ta le misel: Ni treba se preveč ljudij bati, da le nič hudega ne storiš; ako dobro hočemo, se ni bati Boga, akoravno bi se kakemu človeku zamerili. Morebiti pa moji tožniki niti meni niti otrokom nočejo dobro in se po krivici hudujejo. Pri zadnji misli sem se že zbujal. Zbudil sem se vesel in dalj časa premišljeval, kaj bi sveti Pavel bil rekel; ali bi mi bil ljubezen do slovenščine očital, ko je sam svoj národ tako goreče ljubil ko najgorečnejši národnjak. Spomnil sem se, da je sv. Pavel apostelj hajdov, da torej sv. Ciril in Metod kaj veljata pri njem, ona ki sta slovensko sveto pismo nalašč s trudom napravila za Slovence. Ona bi me zago-govarjala. Njima bi se zameril duhovnik, ako bi zdaj lepih, že pripravljenih slovenskih bukev ne

toliko učiteljev! Če so mestjani tako „nobel“, da hočejo imeti posebne, „meščanske“ šole, naj si jih sami plačajo, saj imajo več denarja, ko kmetovalci! Slovenske meščanske šole gotovo ne bodo naredili nobene; čemu bi morali potem tudi Slovenci plačevati za „meščanske“ šole?

Shod kmetovalcev.

Nedavno je na Dunaju zboroval 5. shod avstrijskih kmetovalcev ali po nemško „Agrartag“. Posvetovali so se, kako bi se dalo kmetu pomagati, in spoznali so sledeče pripomočke za dobre in koristne, toraj priporočljive:

I. V zadevi postave o kmetijskih zadrugah in rentnih domovih, ki jo je predložilo poljedelsko ministerstvo, so se izrekli, da so kmetijske zadruge potrebne in da se morajo kmetovalci prisiliti, da k njim pristopijo; postava o rentnih domovih pa kaže sicer dobro voljo ministrova, toda ni pripravna za svoj namen in bi se morala predelati. Da se pa vedno prodajanje kmetij po javni dražbi ustavi in da se kmetom iz dolgov pomaga, morajo dežele in kmetijske zadruge, ki se imajo ustanoviti, za to skrbeti, da se ne bo vedno tožbe in dražbe bati.

II. Za povzdigo živinoreje se je sledeče priporočilo:

1. Nauki umne živinoreje naj se med kmetiskim ljudstvom bolj pridno širijo, zlasti s pomočjo potovalnih učiteljev. Pa tudi v ljudskih šolah naj se kmetiski otroci pripravljajo za svoj prihodnji poklic, zato naj se učiteljske pripravnice tako uredijo, da bodo tudi učitelji kaj vedeli o kmetijstvu ter znali otroke o kmetijstvu poučevati in jim zbujati veselje do tega stanja.

2. Skrbeti je za to, da se bo pridelalo več krme, zato se morajo stari travniki in pašniki zboljšati, in narejati še novi; skrbeti je tudi za planinske pašnike in jih zboljšati. Kmetovalce je treba poučiti, da bojo z gnojom prav ravnali.

3. Naredi naj se splošna in prisilna zavarovalnica za živino.

4. Dobrih živinozdravnikov se mora več postaviti.

5. Skrbeti je za dobra živinska plemena.

6. Za prirejo bikov naj se napravijo posebni plemenski dvori s primernimi pašniki in hlevi. Ti dvori naj potem oddajajo plemensko živino v razne kraje svojega okrožja.

7. Ustanovljajo naj se mlekarne zadruge.

8. Svinjereja naj se bolj razširi.

9. Na Dunaju naj se odpravi kupčija z živino na živo vago in z odščepanjem nekaterih odstotkov. Naj se upelje kupčija na mrtvo vago, in če kdo na živo vago prodá, se mu ne sme nič odtegniti.

10. Kmetijskim zadrugam naj se dovoli, da napravijo svoje klavnice; v velikih mestih pa naj se naredijo velike klavnice.

11. Na Dunaju naj se uredijo stalni sejmovi za vse vrste koristne živine.

12. Sredi mest naj se molzne krave ne trpijo, ampak le ob koncu mesta.

13. Na železnicah naj se voznina za živino zniža in naj se živina bolj hitro naprej spravlja.

14. Sploh naj se vsi živinski sejmovi dobro uredijo.

15. Naj se napravljajo živinske razstave po

porabil, ne ponudil Slovincem, posebno pa otrokom. Premišljeval sem še več, ali samo to še povem: Ako bi me Bog resnično bil poklical, bi mi pač druge reči bolj bile težile vest ko ta zamera; bolj bi me skrbelo, kako sem sv. daritev opravljal, ali sem skrbno učil otroke itd.

Ker sem se torej zbudil, kaj hočem drugega ko za pokoro hoditi spet v šolo in učiti, ne da bi se komurkoli prikupoval, ampak da v nemam tisto ljubezen, ki ne mine, zakaj „jezikov bo konec, ljubezen pa bo ostala“.

Smešničar.

Sodnik: „Kdo je bil tvoj oče?“ Potep: „Moje matere mož.“ Sodnik: „Butec! Jaz te le vprašam, kaj je bil tvoj oče?“ Potep: „En možki.“ Sodnik: „Čepec! Jaz te vprašam, kaj je tvoj oče delal?“ Potep: „On nič ni delal, je le okoli hodil, ker je bil pismoosec.“

Berač: „Prosim za malo podpore!“ Gospod: „Vi ste še trdni, zakaj pa ne delate?“ Berač: „Moje delo zdaj po leti ne gre.“ Gospod: „Kaj pa ste?“ Berač: „SNEG kidam po zimi.“

Sodnik: „Kolikokrat si bil že kaznovan?“ Potep: „Nobenkrat.“ Sodnik: „Lažeš! Tukaj berem, da si bil že petkrat zavolj tatvine zaprt.“ Potep: „Če vi to tako dobro veste, čemu me pa vprašate?“

stalnem načrtu, in pri teh razstavah naj se dajejo premije za lepo živino.

III. Plače in pokojnine graščinskih uradnikov naj se postavno uredijo, kakor je to pri trgovskih, obrtnikih in rudniških uradnikih in stalno nameščenih služabnikih. Ob enem naj se začne nabirati zaklad, da se za starost in obnemoglost preskrbijo kmetjski posli. V ta namen naj bi gospodarji in posli vsak nekaj uplačevali.

Dopisi prijateljev.

(Kronski darovi za Velikovo šolo.) Spodnji Metavar 1 krono, Poderšnik 1 krono, Besovnik 1 krono, Jože Pistotnik, gostilničar, 1 krono; Gori 20 bel., Ana Kav 1 krono, vsi na Radišah. Neimenovan 2 kroni, gospodična Pavla Paher 2 kroni, g. U. Rožič 1 krono, Jos. Hribar, kaplan, 5 kron, vsi v Pliberku. Ivan Obalo, vpok. župnik v Brunsee, 10 kron; Martin Jurkovič, župnik v St. Petru pri Mariboru, 20 kron. Skupaj 45 kron 20 beličev. Vsem presrečna hvala! Živeli nasledniki!

Iz Celovca. (Kako se na Koroškem katehetom godi.) V 2. razredu v Lješah in v 4. razredu pri Fari v Prevaljah je kaplan, ki uči krščanski nauk, otrokom priskrbel slovenske katekizme in nekterim tudi zgodbe sv. pisma. Dne 1. svečana je pa učitelj 4. razreda vse te slovenske knjige otrokom vzel. Na pritožbo je deželni šolski svet ukazal knjige lastnikom, t. j. starišem nazaj dati, toda ob enem je prepovedal rabo slovenščine pri krščanskem nauku v vseh Prevaljskih šolah in celó v Lješah, kjer so v 2. razredu razun dveh deklic vsi otroci slovenski. Otroci ne smejo več slovenskih katekizmov seboj v šolo prinesiti. Kako bojo ubogi kateheti krščanski nauk učili brez slovenščine in brez katekizma, to vé le slavni deželni šolski svet. Kristus je rekel apostelnom: „Idite in učite vse národe!“ Kako bo pa sv. katoliška cerkev ta najvišji ukaz spolnovala, ako se ne sme posluževati jezikov dotičnih národov?! Tudi znamenje časa. Živela koalicija s takó jasno odkritosrčnostjo in resničnostjo!

Iz Celovca. (Naše slovenske posojilnice) so tudi v minulem letu prav vro napredovale. O nekterih je „Mir“ že poročal, o drugih poročam tú po poslanih letnih poročilih. Bekštanjaska posojilnica v Ločah, ki deluje že 9. leto, je imela 163.120 gld. 89 kr. denarnega prometa in 349 udov, ki imajo v deležih 5698 gld. 36 kr. Hranilnih vlog je bilo koncem leta 65.042 gld., posojil 66.815 gld. 44 kr. Rezervni fond šteje 2601 gld. Od čistega dobička 553 gld. 49 kr. se je dovolilo med drugim za Ciril-Metodovo družbo 50 gld., za Štebensko cerkev 50 gld. itd. — Posojilnica v Glinjah delovala je 6. leto in imela 61.545 gld. 31 kr. denarnega prometa. Udov je 255 s 773 gld. 65 kr. deležev; hranilnih vlog 81.357 gld. 31 kr., posojil 64.212 gld. 38 kr. rezervni fond 1370 gld. 26 kr. Čistega dobička je bilo 280 gld. 38 kr., vse zadružno premoženje je 84.187 gld. 3 kr. — Posojilnica v Ziljski Bistrici je imela v 3. upravnem letu 1894. 45.028 gld. denarnega prometa, 760 gld. deležev, 12.476 gld. posojil, 23.459 gld. 31 kr. hranilnih vlog, 83 gld. rezervnega fonda in 75 gld. 87 kr. čistega dobička. Zadružno premoženje iznaša 25.019 gld. 9 kr. — Posojilno društvo v Celovcu je dovršilo 6. upravno leto in imelo denarnega prometa 95.621 gld. 50 kr., udov 293, ki imajo v deležih 4399 gld., hranilnih vlog 92.336 gld. 16 kr., posojil 84.594 gld. 18 kr., rezervnega zaklada 2129 gld., čistega dobička 181 gld. 50 kr. zadružnega premoženja 100.133 gld. 66 kr. — Številke kažejo, kako lepo se razvijajo naše posojilnice. Dal jim Bog svoj blagoslov tudi v bodoče! — „Freie Stimmen“ se jezijo, da je Bekštanjaska posojilnica dovolila Ciril-Metodovi družbi 50 gld. podpore („Fr. St.“ so napravile 100 gld.!) No, kar graja ta list, to je za nas bržčas dobro, zato pa naj se naše posojilnice kolikor morejo spominjajo naše prepotrebne šolske družbe in slovenske šole v Velikoven! Bog bo plačal!

Od Vrbskega Jezera. (Kako nemškutarji nevedno ljudstvo slepijo. Konec.) V tretji hiši sem spet našel več kmetov. Pogovarjali so se o šoli. Najetega nemškutarskega agitatorja sicer ni bilo med njimi, toda iz njih besed se je poznalo, da so bili kmetje že vsi od nemških liberalcev nabrušeni in obdelani, kajti prežvekovali so tiste puhle in prazne pregovore, ki jih nemškutarji vedno na jeziku imajo. Povdarjali so vsi, da jim je nemščina potrebna, da mora šola nemška biti, ker slovenščino otroci itak že z doma znajo in je nikdar ne pozabijo, če so prav šole trdo nemške. Poprijel sem za besedo in jim tako govoril: „Vi ne veste, kaj govorite. Vi pravite, da vaši otroci že z doma slovensko znajo, pa to ni res. Vi ste že blizu nemške meje in na vsej nemški meji na Koroškem, kakor tudi okoli Celovca, se govori taka slovenščina, da je vsaka druga beseda nemška; vaša slovenščina je že preveč z nemščino namešana. Od todi pride, da ljudje slovenskih bukev ne zastopijo. Jaz pridem dosti med kmete in mnogo

krat jih čujem tožiti, da jim je pismena slovenščina težko umljiva. Zato je pa treba slovenske šole, da se v njej otroci naučijo pismene slovenščine. Tista pismena slovenščina pa ni kaka „nova“ slovenščina, kakor nemškutarji pravijo, ampak piše in v bukve se tiska tista čista slovenščina, kakor se govori v savinjski dolini na Štajerskem, na Dolenjskem in Notranjskem. V tisti slovenščini je prav malo tujih besed, ker poznajo za vsako reč še staro slovensko besedo in jim ni treba, pri Nemcih in Lahih besede na posodo jemati. Vi pravite „prief“ (iz nemškega „Brief“), tam pa pravijo „pismo“; vi pravite „šribati, šribar“ (iz nemškega „schreiben, Schreiber“), tam pa pravijo „pisati, pisar“; vi pravite „gmajna, purgermajster, landtag, reihsrath, bezirksrihter, bezirkshauptman, fajmošter, Wien, vinahti itd.“ To so vse nemške besede. Take „šprae“ ne moremo v bukve tiskati, sicer bi se nam celi svet smejal; saj se Nemci že zdaj iz vas norčujejo in pravijo, da je v vaši „špraši“ več ko pol nemških besed in da prave slovenščine še zastopite ne. V pismeni slovenščini pa se glasijo zgoraj našteté besede: „občina, župan, deželni zbor, državni zbor, okrajni sodnik, okrajni glavar, župnik, Dunaj, božič.“ Takih besed bi vam lahko še veliko naštel, in vi bi potem spoznali, da Korošci ne govorimo prave, čiste slovenščine in da se je moramo v šoli naučiti. Tudi koroški Nemci imajo popačeno nemščino in oni bi nemških bukev ne zastopili, ko bi se pismene nemščine ne učili v šolah. Pomislite pa še to: ko bi se prav otroci doma naučili lepe in čiste slovenščine, vendar po slovensko brati se pa doma ne naučijo. V naših časih ni zadosti, da zna človek govoriti, on mora znati tudi brati in pisati. Posebno potrebno je branje, da človek tudi potem, ko je šoli že slovó dal, včasih kake bukve ali kak časnik v roke vzame in se tako naprej uči. V naših časih človek nikoli ni zadosti moder in prebrisan; kdor pa nikoli nič ne bere, on tudi nič ne vé, on si med svetom ne zna pomagati, on mora to delati, kar mu drugi pokažejo, in si bo komaj toliko zaslužil, da se bo za silo preživljal. Kdor pa bere in se zmirom naprej uči, postane vedno bolj moder in prebrisan; on zve iz časnikov in knjig, kako se po svetu godi, kako si je ta ali oni naprej pomagal in do boljšega kruha prišel, in naposled poskusi tudi on svojo srečo in jo pogostoma najde. Če imate svoje otroke radi, morate na to tiščati, da bo šola vsaj toliko slovenska, da se bodo otroci po slovensko brati in pisati naučili. Kedar šolske leta minejo, bodo potem ob nedeljah, namesto da bi po gostilnicah hodili in se v slabi tovaršiji spridili, rajši doma ostajali in kaj lepega brali. Kdor gladko brati zna, tak rad bere; da pa naša mladina ne mara za branje, pride od tod, ker premalo zna. Komaj v prvem letu jim pokažejo v šoli slovenske črke, potem je pa sedem let vse nemško. V teh dolgih sedmih letih otroci seveda pozabijo to malo slovenščine, kar so se je v prvem letu naučili, in kedar je osem let minulo in so šole rešeni, pa še po slovensko brati ne znajo! Pa recite, če ni res tako? — „Res je, res!“ zakličejo kmetje. „No, tedaj sami spoznate“, nadaljujem jaz, „da šole niso dobro uravnane. To je že prav, da se otroci nemščine učijo, pa to je še bolj potrebno, da znajo v svoji materni besedi brati in računati. Zato naj bo šolski pouk v slovenskem jeziku, da bodo otroci vse nauke bolj hitro zastopili in si zapomnili; nemščina naj se pa uči v posebnih urah, vsaki teden kake štiri ure, kakor je v St. Jakobu upeljano. To bo potem prava šola.“ Eden iz kmetov reče: „Saj morda bi res tako prav bilo,“ in tudi drugi so mu pritrdjevali. Pogovarjali smo se še nekaj časa, in upanje imam, da ti kmetje zdaj o šoli drugače sodijo, kakor so mislili poprej.

Iz St. Štefana v Ziljski dolini. (Naše šolske razmere.) Pred kratkim časom je bila razpisana učiteljska služba na naši štirirazredni šoli brez pristavka, da mora učitelj biti zmožen slovenščine. Torej se sme oglasiti tudi trd Nemec, če hoče tudi Madžar ali Turk. Nekaj čudno se mi je to dozdevalo; vem namreč, da je v naši šoli čez 300 slovenskih, pravim, čez tristo slovenskih otrok, med katerimi so 3, pravim trije nemški, ki so pa danes pri nas, jutre Bog ve kje. (Učitelji: eden Slovenec, ki uči v 4. razredu (!), drugi Nemec s skušnjo iz slovenščine, ki uči v 1. razredu (!), tretji trd Nemec, ki uči v 3. razredu in četrtega za sedaj ni.) Ali spomnil sem se na Hotentote, Kafre in Zulukafre in Bog sam vé, kako se vsi ti národi imenujejo, ki bivajo tam daleč v gorki Afriki; in za to sem bil nekoliko potolažen in miren. Toda, žalibog, moj mir ni imel dolgo trajati. Na misel mi je namreč prišlo, da tam še nimajo omike, da tam še šolstvo ni prav vrejeno in naposled mi pridejo še ubogi misijonarji v glavo. Ves čas sem slisal in še zdaj vedno berem, da se misijonarji pridno učijo jezika tistega národa, med katerim hočejo koristno in vspešno delovati in njegovo mladino za boljšo omiko pridobiti. Ljudje pravijo, — ne vem, je li to resnica, — učitelji pa in vsi, ki šolstvo nadzorujejo, morajo to vedeti —

da le s tem, da znajo jezik ljudstva, ki ga hočejo poučevati in vzgojevati in s tem za krščansko omiko pridobiti, mu postanejo koristni. No, tu imaš, zdaj je mir pri kraju! Spomnim se še besed c. kr. deželnega šolskega nadzornika dr. Gobanca, s katerimi je pohvalil vspešno delovanje slovenske šole v št. Jakobu v deželnem zboru in za ktere smo mu mi koroški Slovenci hvalo dolžni, spomnim se tega, s kako ljubeznijo objema vse koroške šole, spomnim se naposled besed nekega merodajnega gospoda, ki mi je rekel, da v slovenskih krajih niso prav vrejene šole, da se morajo otroci v prvih šolskih letih v slovenskem jeziku poučevati in vzgojevati in še le v poznejših letih v slovenskem, roko v roki z nemškim. Pred menoj visi podoba Komenskega, prvega izmed učiteljev, od ktereja so se tudi sedanji učitelji in nadzorniki veliko v šoli učili; ta na me prijazno gleda in pravi: „Že mnogo let je, kar me črna zemlja krije; davno je že to. Ali že takrat, ko sem jaz na svetu bil, sem dobro spoznal, da z otroci ničesa ne opravi, ako ne bom znal njih jezika; kajti vedel sem, da sem jaz za otroke tu, ne pa otroci za me. In nekoliko so me že takrat ljudje spoštovali in čislali; bil sem kakor najvišji nadzornik, ktereja so zdaj sem, zdaj tje klicali, da jim šole prav uravnam. Toda, da morem vspešno delovati, moral sem se pridno učiti jezika tistega naroda, kjer sem hotel zboljšati vzgojo in poučevanje v šoli.“ Ko sem to prevdarjal, ni bilo miru več. Mir sem izgubil. In potem rečejo nekteri gospodje, da mi Slovenci njim mir kalimo. Na svidenje! Prihodnjič več od minule volitve!

Iz Ziljske doline. (Pomagajmo si med seboj!) V zadnjem „Miru“ nasvetuje dopisnik „iz Primorja“ med drugim tudi „gospodarsko in trgovsko društvo“. Ta misel je izvrstna in za naše razmere jako pripravna; da prepotrebna je nje izvršitev! — Mi Slovenci nismo bogat narod, toda delavni smo pa, in naše gospodarske razmere bi si lahko mnogo zboljšali po medsebojnem prometu. Mi severni Slovenci imamo res moko, krompir, repo, fižol, zelje itd., toda za vse to dobimo — žganje, ktero se tudi pri nas žalibog še prerado popiva, naj je drago kakor hoče. Po nasvetu primorskega dopisnika bi se ta „narodna smrt“ lahko zamenjala z „narodnim življenjem“. Slovenci smo zares še jako nemarni. Mi medsebojno gospodarsko in trgovsko moč skoraj ne poznamo in tudi ne obrajtamo, zato pa zaviramo sami svoje blagostanje. Prekupci vsega našega prometnega blaga so že po naravi več ali manj naši nasprotniki, dobček pri trgovini pa ostane njim — in s tem povisujejo svoje blagostanje z našim trudom in blagom. Vi urednik „Mira“ pa imate čisto prav, če vprašate, zakaj ni skladišča za isterska vina tudi v Celovcu? Les in živina bi se mogla po tej poti dostikrat bolje spraviti v denar, kakor dandanes. Skusimo torej našo srečo in ne delajmo še zana-prej tujim narodom tlake!

Iz Vovber. (Volitev občinskega predstojništva.) Predzadnji „Mir“ je že poročal o sijajni zmagi naše stranke pri občinskih volitvah. Pričakovati je tedaj bilo, da dobimo slovenskega župana in svetovalce. Žalibože moram vam danes poročati, da se dné 7. sušca volitev župana in svetovalcev ni popolnoma izvršila v našem smislu. Odpadla sta namreč dva odbornika od naše stranke in potegnili z liberalci. Dalje se je zvršila še ta sprememba, da je naš najhujši nasprotnik Papič, št. Peterski župan, odložil odborništvo naše občine in tako opomogel, da je g. baron Helldorf, ki je pri občinski volitvi samo namestnik postal, zopet prišel v odbor. Vsled odpada dveh našincev prišla je naša stranka v veliko nevarnost, ali vendar, hvala Bogu, se je volitev občinskega predstojništva, še povoljno izvršila. Za župana je bil izvoljen našinec Jožef Aichwalder p. d. Jerh na št. Štefanski gori, prvi svetovalec je postal liberalni ali sicer poštteni Jožef Speck p. d. Juri v Ovbrah, drugi svetovalec je postal odločni Slovenec Tomaž Cikulič p. d. Škorjanc v št. Rupertske fari, tretji svetovalec pa g. baron Helldorf. Žalostni odpad dveh odbornikov si bomo dobro zapomnili in bomo si pri drugih občinskih volitvah izvolili namesto njih bolj zanesljive moze. Naš novi vrli župan naj pa le pogumno nastopi svoje imenitno mesto in naj se nič ne boji naših nasprotnikov, naj bo prepričan, da bo našel pri slovenskih odbornikih vedno odločno podporo!

Iz Podjunske doline. (Ravnopravnost pri sodnijah, kje si?) Veseli nas, da ste sprožili vprašanje o porotnikih. To je res narobe svet, če se slovenski obtoženci in slovenske priče postavljajo pred nemške porotnike. Upamo, da se bo v tem oziru kaj ukrenilo. Želeti bi pa tudi bilo, da bi na Koroškem že enkrat začeli s slovenskim uradovanjem. Da se pri sodnijah vse nemško piše in sodi, krive so po eni strani slovenske stranke same, po drugi strani pa pomanjkanje slovenskih odvetnikov. Če ima kmet veliko pravdo, gre k odvetniku, in ta spiše tožbo v nemškem jeziku; če ima

pa le majhno tožbo, gre k sodniku in mu ustmeno pové, kaj hoče. Sodnik naredi nemški zapisnik, in potem se cela pravda po nemško vrši in dožene. Kaj je tedaj storiti? Jaz mislim tako: Taki, ki grejo naravnost k sodniku tožiti, naj ga prosijo, da zapisnik po slovensko spiše. Saj tako je pravilno: vsak ima pravico, da se mu zapisnik prebere, prej da ga podpiše. Kdor tedaj nemško ne zna, ima pravico tirjati, da se njegove besede po slovensko zapišejo, da se more sam prepričati, ali je zapisnik prav narejen ali ne. Tisti Slovenci pa, ki izročijo svoje tožbe ali dr. Kultererju v Velikovec, ali pa dr. Martineku v Pliberku, naj zahtevajo, da se tožba po slovensko spiše, saj znata oba slovensko. Dobro bi tudi bilo, ko bi kak slovenski pravnik spisal poučno knjigo, kako se razne tožbe spisujejo, potem bi marsikateri tožbo sam in po slovensko spisal.

Iz Ljubljane. (Družbi sv. Cirila in Metoda) so od 1. — 28. svečana t. l. darovali: Slavni občinski svet deželne stolne mesta Ljubljane v vzgled in spodbudo drugim narodnim zastopom za l. 1895. podpore 1000 kron; slavni podružnici na Vrhniki, vrlo se razvijajoča ženska in čvrsto delavna moška, vsaka po 200 kron pokroviteljine od izvanrednih podružničnih dohodkov; slavna podružnica „Gorenjska Dolina“ s sedežem v Kranjski Gori 100 kron, kot polovico pokroviteljine župnije Kranjskogorske in slavna ženska podružnica v Sežani 100 kron kot dopolnilo za drugo pokroviteljino. Ta požrtvovalnost nam pač jasno govori, kaj bi Slovenci po mestih in trgih lahko storili za našo družbo, ko bi bilo povsod po domovini za dom tako mehkih sre, kot so na kamenitem Krasu. A če ne najdemo povsod takih rodoljubkin in rodoljubov, najdemo jih gotovo v Litiji. Tu so priredili otroci veselico v korist naši družbi in odbor, namreč: Sl. Orehek, Kornelija Orehek, Pepi Pavlič, Jelček Grile, Ivan Orehek, Emil Treo, Franc Pavlič, so izročili dohodek 52 kron. Litjskim Slovincem, ki zbirajo novo pokroviteljino. Bog blagoslovi to lepo delo nedolžne dece! Dalje so nam naklonili: Nekteri člani podružnice in narodne čitalnice v Kranju po g. A. Drukarju: odkupnine od noveletnih voščil v znesku 46 kron; „Hranilnica in posojilnica“ v Cirknem na Goriskem 20 kron; in rodoljubi pri veselici dné 24. svečana t. l. ravnotam 7 kron 14 bel.; „Posojilnica“ v Črnomlju 20 kron; „Okrajna posojilnica“ v Pišecah 10 kron; vč. g. Fr. Boncelj, župnik v Dražgošah nad Zel-zniki, dar tamošnjih Mohorjanov naši družbi v znesku 1 gld. 60 kr. in „Neimenovanec“ iz Loskega Potoka 2 kroni; Vrh tega je nabral za družbo ud podružnice „Gorenjska Dolina“, g. Anton Soklič, župan na Koroški Beli, 30 kron; Darovali so: Po 2 kroni: gg. Anton Soklič, Tezija Soklič, Ivan Čop in Marija Čop (Moste), Anton Kržišnik, župan Brezniki. Po 1 krono: Dr. Vilfan iz Radovljice, Jan Žumer, Lorenc Baloh, Andrej Smolej (Kor. Bela), Ivana Grilec (Smokuč), Polna Grilec, Jan. Soklič (Potoke), Valentin Lukan, Neimenovan (Javornik), Jan. Reš (Moste), Peter Varl (Moste), Franca Čop (Moste), Jos. Jeglič (Begnje), Simon Orešek, Iv. Kokalj (Javornik), Miha, Urša in Minica Nč (Javornik), Jože Mulej (Studenčice), Klemen Dolžan (Zabrezica in Jakob Žumer, župan Gorjanski.

— (Za slovensko šolo šolskih sester v Velikovecu) so od 1. — 28. svečana t. l. darovali: Slavna „Posojilnica“ v Mariboru 200 kron; pred. g. Martin Drčar, župnik v Preski, 100 kron; sl. podružnica naše družbe za št. Kancijan in okoli 50 kron; in gg. igralci pri veselici omenjene podružnice darilo 10 kron; „Posojilnica“ v Črnomlju 40 kron; g. Ernest Sirca 36 kron, ki so jih zložili rodoljubi in rodoljubkinje, zbrani ob poroki g. učitelja Petrička pri nevestinem stricu g. Hausenbichlerju v Zaleu; „Hranilnica in posojilnica“ v št. Janžu v Rožni dolini 30 kron; g. Janko Žirovnik, nadučitelj v št. Vidu nad Ljubljano, 24 kron, ki jih je nabrala gospica Franja Cirman, blagajničarica ženske podružnice v št. Vidu, v veseli družbi pri „Ljovrenci“; g. Fran Lavtičar, učitelj v Kamni Gorici, 24 kron, nabranih o priliki zborovanja Kropinsko-Kamnogoriško-Dobravsko podružnice, dné 6. prosinca t. l.; vč. g. Pavel Hrovat, župnik pri sv. Joštu na Kozjaku, 20 kron; vesela družba v Smarji pri Jelšah 10 gld. 18 kr.; „Hranilnica in posojilnica“ za sv. Lenart pri sedmih studenčih 20 kron; Okrajna posojilnica v mestu Kamnik 20 kron; g. dr. Albin Poznik v Novem Mestu 20 kron; vč. g. Josip Rozman, kapelan v Spod. Dravogradu, 15 kron, nabranih na jako živahnem in pomenljivem podružničnem shodu v Libelčah; vč. g. Mavrilj Šarabon, katet v Ljubljani, 10 kron; g. Oroslov Dolence, hišni posestnik in svečar v Ljubljani, 10 kron; vč. g. Janez Čibašek, župnik pri št. Vidu nad Cirknico, 4 krone; g. Anton Cvenkel 4 krone, kot dar stoloravnatelja vesele družbe, in „Neimenovanec“ iz Loskega Potoka 2 kroni. Ker si je družba letos prav ob svoji desetletnici kupila šolsko poslopje v Trstu in zida novo šolo v Velikovecu, nakopala si je mnogo stroškov. Trdno se pa nada, da jo bode požrtvovalno slovensko občinstvo letos tudi toliko izdatnejše podpiralo. Zato kliče: Bog povrni darovateljem! Bog živi naslednike!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Iz Gorice. (Naša porota.) Tudi nam goriskim Slovincem se je prej tako godilo, kakor vam Korošcem. Pri izbiranju porotnikov so videli same Lahe, Slovence pa nobenega. To je imelo morda svoj namen: zavolj laških porotnikov morala se je vsa obravnava vršiti v laškem jeziku in tako je ostalo pri laškem uradnem jeziku, slovenščina se je morala pa za durmi skrivati. Naše pritožbe so bile dolgo časa bob ob steno; pa mi smo trkali in trkali, dokler se nam ni odprlo. Lani je pravosodni minister vendar zaukazal, naj se pri izbiranju ozira na znanje obeh jezikov. Zadnjič so se vsaj deloma držali tega ukaza. Lani je bilo komaj 39 slovenskih porotnikov, letos jih je vendar 155. Pa mi s tem še nismo zadovoljni; kajti vseh porotnikov je 344, če bi šlo po pravici, bi moralo med njimi 200 Slovencev biti, ker imamo mi veliko večino v deželi. Iz Gorice je prišlo med porotnike samo 7 Slovencev, iz Kobarida le 3, in iz velikega trga Tolmina tudi samo 3. Treba se bo še zmirom pritoževati, dokler ne pojde vse pravilno. Tudi vam koroškimi Slovincem ne ostaja družega, kakor pritoževati se in pritiskati na tiste oblasti, ki imajo pri tem opraviti, to so župani, okrajni gla-

varji in deželna sodnija. Če se bo ravnavalo po-stavno, da se bo prednost dajala takim, ki znajo oba deželna jezika, potem bo polovica vaših porotnikov slovenska. Pri tem pa nemški Korošci ne bodo prekratko prišli, kajti taki porotniki bodo ne gledé na narodnost vsakega pravično sodili, ker bodo vso obravnavo dobro in prav razumeli.

Iz Dunaja. Poslanec dr. Gregorec in tovariši so dné 15. sušca t. l. stavili interpelacijo na pravosodnega ministra gledé sestavljanja listov za porotnike v Celovcu in Celju z ozirom na to, da je mej porotniki jih mnogo, ki niso zmožni slovenskega jezika. (Interpelacijo priobčimo prihodnjič.)

Politični pregled.

Sedanja vlada je ob svojem nastopu rekla, da je preosnova volilnega reda nje glavna naloga. Pa kako kisló je to jabelko za stanke, ki so pri koaliciji, vidi se iz tega, ker že 16 mesecev tlačijo in kuhajo to volilno preosnovo, pa še ničesar niso storili, v ničem se še zedinili. To je celó že svetlemu cesarju preveč, zato so izrekli svojo nevoljo nad takim cincanjem. Še le vsled cesarjeve graje se je pododsek za volilno preosnovo nekako bolj živahno gibati začel. Prvi minister knez Windischgrätz je pododseku tudi rekel, da ne gre tega vprašanja dalje odlašati, ampak da mora pododsek naznaniti, do ktereja časa bo s svojimi predlogi gotov. Zdaj so gospodje v pododseku videli, da je resnica, in da mora eden ali drugi nekaj odjenjati, če hočejo kaj skleniti. Zdaj so se bojda nekoliko zblížali. — Judi in njih pomagači hočejo na vsak način sv. Očeta papeža k temu pripraviti, da bi obsodili krščanske socialiste. Ker pa nič ne opravijo, hočejo si z lažmi pomagati. Takih lažij iztuhajo vsaki dan vsaj eno. Najnovejša je ta, da so sv. Oče naročili dvema redovnikoma, naj spišeta okrožnico kot pojasnilo k znani okrožnici „Rerum novarum“ in naj obsodita postopanje krščanskih socialistov. Zanimivo je to, da judovski listi že naprej vejo, na ktere izreke sv. pisma se bo nova okrožnica sklicevala. Seveda so to vse le neslane izmišljotine. — Državni zbor se zdaj peča z novo davčno postavo in s kazenskim zakonikom. Upeljal se bo osební dohodninski davek, in ako bo tisti veliko dohodkov prinesel, znižali se bodo nekoliko zemljiški, obrtni in hišni davek. Prav bi bilo, če bo res. — Dné 28. svečana je proračunski odsek sklenil, da se morajo v jezikovno mešanih krajih nastavljeni obeh jezikov zmožni uradniki pri poštah in železnicah, narediti dvojezični napisi in rabiti dvojezične tiskovine. Da bi se to res kmalu zgodilo, nemamo dosti vere. — V novjšem času se mnogo govori o ministerski krizi. Eni pravijo, da pojde Madejski; drugi trdijo, da se je grof Wurmbrand liberalcem zameril, ter da bi imel Poljak Bilinski na njegovo mesto stopiti; spet drugi menijo, da se Bacquehemu stol maje; nekteri pa govorijo, da odstopi o binkošti celo ministerstvo, ker ne more nobene stvari povoljno dognati in rešiti. Tudi mi sodimo, da ta vlada nema obstanka, ako se jej ne posreči, dognati preosnovo volilnega reda; ako pa to dožene in razpiše nove volitve, se spet ne vé, kakšen bo novi državni zbor, ali se bo tej vladi pokoril ali ne? Lahko je, da se po volitvah koalicija razbije, in z njo pade tudi to ministerstvo. — Na Češkem se snuje „neodvisna kmetska stranka“, ki se bo v prvi vrsti poganjala za kmetske koristi, sicer pa iskala porazumljenja z Nemci in branila samoupravo češkega kraljestva, pa ne s silo, ampak le postavno, na podlagi oktoberskega diploma. Taka stranka bi bila prava; vprašanje je le, koliko pristašev ima za seboj. — Zaradi Celjske slovenske gimnazije se piše „Politiki“ iz Dunaja, da hoče vlada iz lastne moči napraviti slovenske paralelke brez novega poslopja, za to jej pa ni treba dovoljenja državnega zbora, tako bi prepír v zbornici čisto izostal, in ravno temu prepíru se hoče vlada izogniti, ker je nevarnost, da se razcepi ali koalicija ali pa liberalna stranka. Drugi listi pa trdijo, da so se vsi dogovori razbili, in da pride zadeva v rešitev pred državno zbornico. — Poročali smo že na kratko, da je g. državni poslanec dr. Ferjančič postal deželne sodnije svetovalec v Ljubljani. To imenovanje bo veselilo tudi koroške Slovence, za ktere se je v državnem zboru že tolikrat možato potegnil. — V Tarnopolu v Galiciji so sodili 26 mladih Poljakov, ki so baje snovali neko „zaroto“ za „osvojevanje poljskega naroda izpod tujega jarma“. Sodišče je pa vse te veleizdaje obtožene dijake oprostilo.

Ustaja ali punt je na španjskem otoku Kuba v Ameriki. General Martinez-Kampos je tje poslan, da ustaše ukroti. — Rusija hoče prirediti novo pristanišče za vojne ladije v Livadiji. — V angleški zbornici je John Morley predložil novo postavo, po ktereji bi se nekoliko zboljšalo stanje irskim najemnikom kmetij. Postava se je sprejela, pa kaj pomaga, ko jo bo pa gosposka zbornica

gotovo zavrgla. Za uboge Irce pod vladu Angležev ni pravice in je menda nikoli ne bo. — V Nemčiji se branijo Judov; en poslanec je predlagal, naj se zabrani naseljevanje tujih! Judov v Nemčiji. Predlog pa ni bil sprejet, ker so katoličani nasproti glasovali rekši: „Danes gre zoper Jude, jutri morda zoper Poljake, pojutranjem pa zoper nas katoličane! Zato ne glasujemo za nobeno izjemno postavbo.“ — Kitajci prosijo za mir ter so pripravljeni sprejeti vse pogoje. Upati je, da se mir doseže, ako bodo pomagale druge velesile, in ako japonske zahteve ne bodo prehude in pretirane.

Novičar.

Na Koroškem. Sviti cesar so dali za cerkev na Otoku 500 gld. — Pogorel je Čalern v Dravskem Dvoru pri Tinjah. — Bekstanska posojilnica v Ločah je imela lani 163.120 gld. prometa, 349 zadrušnikov, ki imajo v deležih 4750 gld., hranilnih vlog za 65.042 gld., izposojeno 66.815 gld. — K vojaškemu naboru jih je iz Celovca in okolice prišlo 552, potrjenih je bilo pa samo 108. — Volkove so zasledili v Gorčiški dolini; pa še po več drugih krajih trdijo, da so našli ostanke od raztrganih srn. Mogoče je vse, saj volk daleč leti, v eni noči.

Na Kranjskem. Slovensko planinsko društvo s sedežem v Ljubljani ima podružnici v Kamniku in v Savinjski dolini. Članov šteje 289. Na Šišenskem Vrh pri Ljubljani bo postavilo razgleden stolp. — Slovenski učitelji mislijo v Ljubljani zgraditi učiteljski konvikt za učiteljske otroke in sirote. — V Radni pri Krškem je zmrznil poštni sel Stopar. — Poljedelski minister je dovolil trsnici v Metliki 300, kmetijski podružnici v Čatežu pa 200 gld. podpore. — Na Krasu je zadnji čas hudo primanjkovalo drv; ljudje so žgali hišno opravo, mize, stole, skrinje itd. — V Šenčurju je pogorel Ropret.

Na Štajerskem. Okrožne sodnije Celjske predsednik g. Grčar je prestavljen za višega državnega pravdnika v Trst. Ko je od Celja slovo jemal, ni povabil nobenega slovenskega odvetnika ali notarja. Imel je tudi političen govor ter je Celjane spodbujal v boju zoper Slovence, češ, da Celjani le to branijo, kar je njihovo. Ali spada preziranje postavnih slovenskih pravic tudi med „lastnino“ Celjanov? Sodniku se kaj slabo podá, ako gre med politikarje, kajti če se ene stranke oklene, zgubi zaupanje pri drugi; sodnik bi moral pa zaupanje vseh strank imeti. — V Celju se je ustrelil poštni uradnik Sadnik. — V Štorah pri Celju je rudarja Okorna napadel velik volk. Ubrani se ga je s tem, da mu je vedno svetilnico kazal, luči se pa volk boji; tako se je Okorn nazaj umikal, dokler ni prišel do kmetijske hiše, v katero je zbežal. — Za zdravnika v Mozirje pride Poljak dr. Rogovskij. — Za slovensko gimnazijo v Celju se slovenske občine pridno poganjajo. Iz pisave vladnega „Fremdenblatta“ bi bilo soditi, da jo dobimo; novejša poročila pa nam jemljejo vsako upanje. Ako pade ta pravična zahteva, potem vendar menimo, da za slovenske poslance ni več mesta v koaliciji.

Na Primorskem. Zarad izgredev v Piranu je bilo 13 Lahov obsojenih na več mesecev ječe. — V Gorici je umrl baron Somaruga, velik dobrotnik revežev. — Družba sv. Cirila in Metoda je kupila v Trstu hišo za 19.000 gld. — Tovarno za žvepljenke mislijo nekateri bogataši ustanoviti v Tržaški okolici.

Po drugih deželah. Nadvojvoda Albreht je volil 74.000 gld. za dobrodelne namene. — V Aleksandriji (Egipt) pod Turkom je letos pristopilo 206 Slovencev k družbi sv. Mohorja. — Na Ogerskem je toliko volkov, da kar v hleve silijo. — Na Danskem leži sneg 15 čevljev na debelo. Mnoge vasi so čisto ločene od prometa. — V časnikih beremo, da je Abesinski kralj Menelik nedavno napravil roparski izlet v sosedne pokrajine, opustošil mnogo vasij ter uplenil mnogo žita, 10.000 vrelblodov in 20.000 glav druge živine. Po drugih poročilih je v izhodni Afriki huda lakota. Torej je mogoče, da je glad prisilil krščanske Abesince do tega grdega nasilstva.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Č. g. Jan. Wagner, župnik v Št. Petru, je imenovan za kanonika v Gospišveti. — Do 17. mal. travna je razpisana fara Šmarjeta v Reichenavi. — Umrl je dne 7. sušca v Pliberku č. g. Ign. Götzl, bivši Velikovski kanonik, 80 let star. N. v m. p.!

Zahvala.

Vsem tistim spoštovanim posestnikom Rikarske, Gališke in Št. Kancijanske občine, ki so meni lani, ko sem pogorel, na razne načine na pomoč prihiteli, se toplo in srčno zahvaljujem.

Karol Inzinger,
posestnik in c. kr. poročnik v Mohličah.

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

hranilnice in posojilnice za Sinčoves in okolico
dne 27. sušca 1895. l. ob 1. uri popoldne v uradni sobi posojilnice (na pošti) v Sinčivesi.

Dnevni red:

1. Poročilo odbora in potrjenje letnega računa.
2. Sklep o porabi čistega dobička.
3. Volitev odbora.
4. Razni nasveti.

Ako k temu zboru ne pride potrebno število udov, je drugi zbor ravno tam ob 3. uri popoldne, pri katerem se bo obravnavalo in sklepalo brez ozira na število udeležencev.

Odbor.

Loterijske srečke od 9. sušca.

Dunaj 20 65 52 84 72

Gradec 30 75 5 34 80

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	40	5	50
rž	3	50	4	35
ječmen	3	20	4	—
oves	2	15	2	70
hejda	3	40	4	30
turšica (sirk)	3	70	4	60
pšeno	6	50	8	10
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	1	—	1	60
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 40 kr. do 2 gld. 80 kr. kisto 1 gld. 60 kr. do 2 gld. 30 kr., slama po 1 gld. 40 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 60 do 6 kr. kila, maslo in puter po 96 do 100 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 35 do 37 gld. stari cent.

Prav dobre orglje

za manjšo farno cerkev ali kako podružnico so po ceni na prodaj. Kje, pové uredništvo „Mira“.

Malo posestvo,

s hišo, hlevom in skedujem pod eno streho, okoli 5 oralov njiv in travnikov, okoli 4 orale gozda, je na prodaj v Zvrhni Bistrici št. 17 v Rožni dolini. Cena 1000 gld. Več pové Jožef Stesl p. d. Anderjaš v Zvrhni Bistrici, pošta Rožna Bistrica (Feistritz, Rosenthal).

Slovenska kuharica,

24 let stara, ki je že v farovžu služila za kuharico, ter je v tem izurjena, bi prišla zopet rada v kak farovž ali pa h kaki drugi slovenski gospodi v službo, ker nemščine ni popolnoma zmožna. Ponudbe sprejema iz prijaznosti uredništvo „Mira“.

Posestvo v najem ali pa na prodaj.

Mož in žena v Škofjčah pri Vrbi, ki imata vsak svoje posestvo, bi rada dala večje ali manjše posestvo v najem. Večje ima 47, manjše 25 birnov posestva. Večje posestvo, ki je le par minut od jezera, se tudi prodá, ako se dobro plača. Več pové Jakob Hafner p. d. Habernik v Škofjčah (p. Velden-Vrba ob jezeru).

Kmetija s poslopjem,

4½ oralov njiv in travnikov v Brezju pri Rožeci se dá v najem. Več se izvê v Brezju št. 2 in pri g. Antonu Messnerju v Porečah ob jezeru.

Podpisani naznanja, da se cesarski

smodnik ali purbelj

zanaprej kilo po 64 kr. prodaja, in se tudi pošilja franko na vsako železniško postajo; kdor ga vzame več skupaj, ga dobi precej boljši kup.

Patroni za kamnolom,

močni kakor dinamit, se dobijo po 95 kr. kilo.

J. Edlmann,

v Libeličah (Leifling) na Koroškem.

ANTI-KOHOL je edini, gotovo pomagajoči pomoček zoper še tako trdovratno pijančljivost; nema duha, torej se bolniku lahko brez njegove vednosti daje. Zdravilo je neškodljivo in čini najboljše uspeh. Zahvalna pisma ozdravljenih so na razpolaganje. Ena škatljica stane 3 gld., dvojna za zastarane bolezni 5 gld. Ako se denar naprej pošlje, plačamo mi stroške na pošti, ko zdravilo odpošljemo. Pristno zdravilo se dobi le: **Salvator-Apotheke, Gross-Beeskerek, Ungarn.**

PETER MERLIN
„pri zlati krogli“
stara trgovska hiša za tržaško blago in železnino
v Celovcu, Kosarnske ulice,
priporoča svojo veliko zalogo najboljših
kave, sladkorja, petroleja itd.
Prodaja tudi dobra vina, rum in druge
žgane pijače, barve, izvrstno moko
in južno sadje. Nadalje prodaja vsako-
vrstno orodje in posodo iz železa,
pleha, bakra, cina itd. Za poštenost
blagá se jamči; cene so nizke.

Laneno-oljnati

firnež

najbolje vrste prodaja

Adolf Hauptmann,

tovarna firneža v Ljubljani.

Razpošilja na zahtevanje brezplačno in franko svoj ilustrovani cenilnik oljnatih barv, firnežev, lakov, suhih kemičnih in mineralnih barv, düsseldorfskih oljnatih in akvarelnih barv za umetnike, barv za fotografe, email-, majolika- in lazurnih barv, potrebnih za oljnato in akvarelno slikanje, čopičev, tint, kakor tudi še mnogo drugih predmetov za obrtnijo, šole in domačo rabo.

Pijančljivost

se lahko ozdravi z antibiotinom, kakor mnoge skušnje pričajo. — Mnogo zahvalnih pisem lahko vsakemu pokažemo in zastoj pošljemo v pregled. — Zdravilo nema duha, torej se pijancu lahko daje tudi brez njegove vednosti. — Ena doza stane 2 gld. 20 kr.; dvojna za bolj zastarane bolezni 4 gld. 40 kr. Poštino plačamo tukaj, ako se denar naprej na nas pošlje. Prodaja: Adler-Apotheke, Lugos, Banat Nr. 721. — Glavna zaloga v c. k. vojaški lekarni na Dunaju I. trg sv. Stefana.

Alleluja.

Lahki „Velikonočni napevi“ za mešan zbor (4 velikonočne pesmi, Regina coeli in Te Deum) zložil Ign. Hladnik. Op. 22. Cena 63 kr. Dobe se pri skladatelju v Novomestu na Dolenjskem. Kranjsko.

OVES

(„Willkomm“).

Ta težki oves obrodi v vsaki zemlji, je najbolj rodovit in najprej dozori. Zraste visoko in daje prav dobro slamo za krmo, na njivi pa se ne vleže. Ker se ta oves na redko seje, zadostuje 50 kil za eno oralo. — Podpisano oskrbnništvo pošilja 25 kil za 5 gld., 50 kil za 9 gld. 50 kr., 100 kil za 18 gld. z vrečo vred. Uzorce po 5 kil pošilja s pošto franko proti 1 gld. 70 kr. predplačila.

Oskrbništvo graščine Golič pri Konjicah (Gonobitz), Štajersko.

Dva hlapca

se vzameta v službo na gradu Golnik pri Tržiču; eden pri konjih z mesečno plačo 8 gld., drugi volar z mesečno plačo 7 gld. Biti morata poštenega vedenja, delavna in trezna. Spričevala in priporočila je poslati na grad Golnik, pošta Tržič, Kranjsko.

Ustanovljeno l. 1858.

Rok Sies,

cerkveni podobar

v Celovcu, šolske ulice števil. 14.

priporoča se čast. duhovščini za popraviljanje altarjev, prižnic, krstnih kamnov itd. Izdeljuje tudi Božje grobove in popravlja stare, vse trdno in dober kup.